
OSMI KONGRES SAVEZA KNJIŽEVNIKA

2—4. X 1975, BEOGRAD

AKCIONI PROGRAM SAVEZA KNJIŽEVNIKA JUGOSLAVIJE*)

Akcioni program Saveza književnika Jugoslavije ima dugoročan karakter i predstavlja odluke i zaključke VIII kongresa Saveza književnika Jugoslavije i novog Statuta koji je potvrdila njegova Skupština.

Na osnovu analiza sprovedenih u pripreмноj fazi Kongresa, brojnih rasprava kako u književničkim društvima i udruženjima po republikama i pokrajinama, tako i u komisijama Koordinacionog odbora Saveza književnika, te najzad na samom Kongresu, Akcioni program postavlja kao prioritetni zadatak konkretnu realizaciju društvenih dogovora o položaju i vrednovanju svih oblika književnog rada. To istovremeno pretpostavlja odgovarajuće novo vrednovanje postojećeg stanja na različitim nivoima: položaj pisane reči, pitanja udruživanja, mesta pisca u udruženom radu, izdavačka delatnost, kulturna politika itd.

Osnove koje pružaju samoupravne interesne zajednice kulture, obrazovanja i nauke, iziskuju i omogućavaju nove oblike udruživanja književnika i integracije književnog rada, prema načelima proklamovanim u Ustavu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Republička i pokrajinska društva i udruženja pisaca, ujedinjena u Savezu književnika Jugoslavije, nastoje da se upravo ove mogućnosti afirmišu i odrede u stvarnim društvenim tokovima. Već sada znatan broj književnika de-

---

*) Književne novine, 16. X 1975.

luje u samoupravnim interesnim zajednicama kulture. To književničko sudelovanje potrebno je organizaciono uobličiti i učvrstiti primenom delegatskog principa, te tako podstaći s jedne strane afirmaciju samoupravnih interesnih zajednica i, s druge, delovanje samih književničkih organizacija. U tom pogledu radni program društava i udruženja pisaca, u saglasnosti s Programskim načelima Statuta Saveza književnika Jugoslavije predviđa konkretizaciju sledećih akcija:

— ostvarenje odgovarajućih društvenih dogovora prema načelima udruženog rada, u skladu s opštom politikom socijalističkog razvoja naše zemlje i kulturnom politikom posebno;

— usmeravanje kulturnih akcija prema najvišim dometima kulture i, paralelno s tim, nastojanje da se kulturne vrednosti približe širokim slojevima radnih ljudi;

— svestranu razmenu iskustava sa sličnim i srodnim organizacijama, iznalaženje načina i sadržaja samoupravne međusobne saradnje;

— unapređenje sistema informisanja u našoj zemlji kao pretpostavku stalnog uzdizanja socijalističke svesti. Treba takođe voditi računa o rastućem značaju informacija s područja kulture; u tom smislu poraditi da i književno stvaranje dobije odgovarajuću pažnju i prostor posredstvom javnih komunikacija;

— angažovati se na formiranju i vaspitanju književnog ukusa kroz školske programe u kojima moraju naći mesta najbolji pisci svih naših naroda i narodnosti — iz književne prošlosti i iz savremene literature;

— posebne komisije u republičkim i pokrajinskim društvima i udruženjima, koje se već formiraju, tražeći nova rešenja problema na relaciji pisac-knjiga-čitalac u okviru zajednice knjige, u neposrednim i trajnim kontaktima sa prevodiocima, izdavačima, knjižarima, grafičkim radnicima, Autorskom agencijom i republičkim i pokrajinskim sekretarijatima za nauku i kulturu;

— u okvirima dugoročne kulturne politike od bitne je važnosti osigurati jedinstvene uslove za položaj i difuziju knjige te društvenim dogovorima uskladiti kriterije za određivanje visine autorskih prava; donošenje posebnih stimulationskih mera ne bi se smelo ograničiti ili lokalizovati tako da otežava međurepubličku saradnju.

S obzirom na opštu politiku saradnje naše zemlje sa svetom, valja potražiti mogućnosti da se takođe potpomogne prevođenje i izdavanje dela od posebnog umetničkog i kulturnog značaja;

— međunarodna saradnja Saveza književnika, kao i republičkih i pokrajinskih društava i udruženja, odvijaće se na principima otvorenosti i uzajamnosti. Unapređujući već tradicionalno dobre veze sa brojnim organizacijama pisaca u Evropi i svetu, književnici Jugoslavije uspostaviće trajne oblike saradnje i sa drugim nacionalnim književnostima, a posebno sa piscima nesvrstanih zemalja, svesni činjenice da je borba za kulturnu emancipaciju i ravnopravnost bitan deo opšte borbe za nove ravnopravne svetske odnose. U tom smislu pristupiće se izradi novih dugoročnih projekata i u saradnji sa odgovarajućim komisijama za kulturne veze sa inostranstvom, Saveznim zavodom za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju i Predsedništvom Zajednice kulturnoprosvetnih organizacija Jugoslavije iznaći mogućnosti njihove realizacije u okviru međudržavnih kulturnih konvencija i ostalih oblika kulturne saradnje. Savez književnika Jugoslavije će i dalje sudelovati u radu međunarodnih organizacija pisaca na osnovu proklamovanih principa naše spoljne politike;

— u nastojanju da se unapredi međurepublička književna saradnja a na temelju konkretnih analiza podataka o izdavanju dela naših pisaca za poslednjih desetak godina i međusobnog upoznavanja i prevođenja njihovih dela na jezike naroda i narodnosti Jugoslavije, preduzeće se konkretne mere. Za sprovođenje tih mera angažovaće se republička i pokrajinska društva i udruženja kao nosioci delatnosti Saveza književnika Jugoslavije. Posebna pažnja posvetiće se jačem aktiviranju književnih časopisa i listova kao živih žarišta književne saradnje između republika i pokrajina;

— u dogovoru s izdavačima, autorskim agencijama i drugim zainteresovanim faktorima, potražiće se mogućnosti usavršavanja postojećih i iznalaženja novih oblika afirmacije naše književnosti u inostranstvu;

— rad književnika i književničkih organizacija ne sme biti zatvoren niti ograničen samo na čin pisanja; članovi republičkih i pokrajinskih udruženja i društava sudelovaće u još većoj meri i na organizovaniji način nego do sada na javnim tribinama Socijalističkog saveza i različitih kulturnih institucija, u radnim kolektivima, ustanovama, školama i sl., vodeći

posebno računa da se stalno unapređuje međusobna saradnja republika i pokrajina te produbljuje bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti.

Predsedništvo Saveza književnika Jugoslavije utvrdiće prioritet zadataka koje Savez književnika preuzima na sebe usvajanjem ovog programa. Republička i pokrajinska društva i udruženja stalno će saradivati sa odgovarajućim telima SSRN. Dogovori na nivou republika i pokrajina biće koordinirani, kako bi se u određenim područjima od zajedničkog interesa ustanovili zajednički kriterijumi.

Akcioni program Saveza književnika Jugoslavije predstavlja radni dokument Kongresa Saveza književnika Jugoslavije, prema kojem će ustanoviti i doneti svoje programe sva republička i pokrajinska društva i udruženja.